

Doesburg, 10 mei 1992.

Inleiding expositie Marijke van Velzen,
door Simon Vinkenoog (schrijver, dichter)

Mijn ziel gaat op reis. Niets lijkt meer op hoe het eerder was: alles is anders en in voortdurende beweging.

Ik ben een liefdesverhouding met de kleuren aangegaan; de regenboog trilt in de huid van mijn geliefde en de sterrenhemel staat in haar ogen geschreven.

Onderweg ben ik, geroepen en op tijd. Welk een tijd! Nog nooit werd zo nadrukkelijk onze aandacht gevestigd op het niet langer te loochenen feit dat de weg naar binnen de enige uitweg naar hoop, geloof en liefde is. Er is overigens - het werd ons eerder toegezongen! - geen weg naar de vrede: vrede is de weg.

Het is een rustig landschap waardoorheen wij dwalen om elkaar zo nu en dan op een open plek te ontmoeten of te confronteren. Een open plek waar elke oprechte lach van geluk spreekt en een op eigen wijze veroverd bestaansrecht.

Wij hebben allen veel en vaak gevochten, alvorens elkaar in de ogen te kunnen kijken: vaak konden wij niet eens kiezen, en werd het zowel vechten als vluchten. Wat een opgeruimd gemoed als blijkt dat wij alle polariteiten, alle extremen, alle tegenstellingen en tegenstrijdigheden te boven gekomen zijn. Wij treffen elkaar inderdaad in de Eenheid, die boven schijnbare tegenstellingen uitstijgt, waar verschillen van inzicht verdwenen zijn, en wij ons niet langer hoeven zorgen te maken over begrippen als 'subjectief' of 'objectief'.

O, wij zijn beide tezamen en tot in de verste verten zowel nietig als almachtig. Speelbal en spel, wonder en verwondering, kind en wijze, beest en engel: alles hapt in ons toe, verorbert herinneringen en ervaringen - en uit zich, in vormen, kleuren, gebaren, woorden, stiltes...

Alle leven, bekend en onbekend, hier en nu en waar ook elders is ontsprongen en te voorschijn gekomen uit die ene geheiligde stilte, van waaruit op Aarde al miljoenen jaren tot op heden alle geluiden en klanken te horen zijn.

Het schuren en schaven, het waaien van wind in de bomen, het kletteren van de regen, de polymorfe vogeltalen, de barenskreten van zoogdieren, het lachen van kinderen, muziek, lawaai - alles uit de Stilte, vanaf het eerste woord dat een brug legde tussen het ene en het andere bewustzijn, het eerste woord dat licht schiep, Hemel en Aarde scheidde, vuur deed ontbranden en water deed stromen.

Binnen de eeuwige stilte ons bestaan op Aarde, dat wij delen met tijdgenoten, om kenbaar te maken, onomstotelijk, bij elke stap die wij zetten, bij alles wat wij in één oogopslag kunnen overzien, bij elke indruk die wij opdoen, in al onze waarnemingen, dat er achter alle feiten en meningen, achter ieders oordelen en overtuigingen een stralende Idee schuilt, die ons leidt en begeleidt, van duister naar licht, van dood naar leven, van inertie tot energie.

Wij zijn het, mensen, de grote energiedragers van het leven op Aarde, met ons vermogen meer te begrijpen en onze aandrang méér teweeg te brengen. Nieuwe wegen vinden wij, van het geen weerstand bieden en het stroomopwaarts begeven, van het bijsturen tot het loskoppelen, van ontbinding tot onthechting, van reëel tot virtueel, van beeld tot verbeeldingskracht - en alles gedragen door het gevoel, de emotie, de ontroering en bezieling.

In welke tomeloze dans zijn wij verweekeld geraakt, op hoeveel ritmen en harmonieën speelt zich niet ons levensverhaal af, op een breukvlak van culturen, tussen grote en kleine vuren, brandhaarden, heksenketels, de tekens aan de wand en de voorboden van het komende Nieuwe Tijdperk, nu al gebrandmerkt en geboekstaafd in de geest van tallozen, mensen, mensen van goede wil en beschikbaarheid...

Kunst, ware kunst, is bij uitstek het terrein waarop een kruisbestuiving van beginselen en verstandhoudingen kan plaatsvinden. Binnen de omlijsting van schouwburg, concertzaal, museum, galerie, schilderij of tekening kunnen onze oren en ogen geconfronteerd worden met een andere gedachtenwisseling dan de sociaal-gebruikelijke, met een andere vorm van energie overdracht dan de ons bekende, met een andere vorm van emotionele lading, die wij ons tot dusverre niet eigen gemaakt hadden. Kunst, hoe individueel en persoonlijk ook, universaliseert en vereent - scheidt een band tussen kijker of toehoorder en maker, maakt van beiden een betrokken deelnemer aan de grote kosmische dans

rond de levensboom die goed, kwaad en de kennis daarvan omvat heeft in zijn wortels en stam, takken, bladeren, bloesems en vruchten.

Wij plukken! Wij plukken de dag, en brengen daarvan verslag uit. Wij beiden onze tijd en genieten tegelijkertijd. Wij zijn hoofdrolspelers op een groot toneel; wij slaan acht op de feiten en achten elk mens even hoog - onze voorkeur gaat vanzelfsprekend uit naar degenen, die zich mondig gemaakt hebben, die een deel van de oplossing zijn en niet van het probleem. Liever nog, het allerliefst, zijn mij de zieners die verder reiken dan het oog van alledag, ook al zien zij het gewijde en sacrale in het meest profane en alledaagse.

Ieder mens onderweg, ieder zijn eigen dag- en nachtdromen, met eigen verantwoordelijkheden, rechten en verplichtingen. De kunstenaar hervindt zijn plaats in een samenleving, waarin het om zin en betekenis gaat, waar steeds meer mensen de confrontatie met zichzelf durven aan te gaan, en wel moeten ondergaan, willen zij standhouden in een wereld van manipulaties en machinaties, vol drijfzand en erosie.

Een schijnwereld, waarin slechts de macht van het buitengebeuren telt, en de binnenwereld ontkend, geloofchend of verketterd wordt. Een wereld vol verdringingen en nauwelijks onderkende, onbewuste drijfveren.

Tot hier toe, bij het schrijven van deze tekst, die een grondslag van verstandhouding vooronderstelt, geen naam te berde gebracht, ook niet die van Marijke van Velzen, wier tentoonstelling van recente werken ons hier en nu bijeenbracht.

Toch is zij, of liever, zijn haar schilderijen en tekeningen, zoals ik die tot dusverre onder ogen kreeg, niet afwezig geweest bij de vormgeving van mijn woorden: zij zweefden mij als het ware voor mijn geestesoog; zij inspireerden en beïnvloedden mij, en zoals elke ware inspiratie wederzijds bevruchtend werkt, voelde ik hoe mijn woorden op weg werden gezet naar dezelfde aanraking en ontmoeting, als die welke onder het penseel van Marijke van Velzen wordt bewerkstelligd.

Beweging werd geschapen en even, voorlopig vastgelegd, leegten werden gevuld met emoties en gewaarwordingen, een spiegel werd op de wereld gezet, waarin iedereen zich kan herkennen, op weg naar de bestemming van Ziel en Overziel: het ware weten dat elke religie te boven gaat, de stem van geweten en intuïtie, gescherpt door de liefde en de wijsheid die nodig is om met het leven in het reine te komen en te blijven.

Het weten, aan dezelfde bron te staan, aan dezelfde oorsprong ontsproten te zijn, brengt ons hier bijeen, binnen het ritueel van de vernissage. De cirkelgang is bijna afgerond; na de oren de ogen te kost bij wat Marijke bescheiden 'werkjes' noemt.

Zij liet zich inspireren, om tot inzicht te komen, door de droomduiding van Seth in de boeken van Jane Roberts, en overschreed de drempel van de droom om daar een andere werkelijkheid te ontdekken, die zijn in fasen beleefde en ontleedde; zij maakte de veertigdaagse zielereis van haar stervende vader mee; zij gaf plekken in Parijs en het zuiden van Frankrijk weer zoals haar innerlijk oog die zag, en zij ging opnieuw te rade bij Lynn Andrews Windpaardvrouw - een gids aan wie zij zich eerder toevertrouwde.

Haar nieuwe huis, met ruimte voor zichzelf en zoon Joera, de situatie van Cuba en Palestina, een ontmoeting met een Philippijnse genezeres, het leven zelf - binnen en buiten samengebracht: alles was voor haar in de afgelopen tijd inspiratie in beweging en ontwikkeling.

Niet langer schoorvoetend, maar bewust opent zij de deuren der waarneming, waarachter alles in de stille verrukking van de eigen schoonheid op ons ligt te wachten.

Er staat wat er geschreven en getekend staat.

De componist Hendrik Andriessen schreef in zijn boek Over Muziek:

'Het kunstwerk is een portret van zichzelf en van niets anders.'

Wat je zegt, ben je zelf.

Wat je ziet, ben je zelf.

Weten, willen, wagen, zwijgen.

Met deze woorden open ik met graagte de tentoonstelling van Marijke van Velzen in Hendrik Gooijer's Fine Art Meeting Center, Doesburg, Holland, 10 mei 1992.

Voor meer informatie: tel. 08334-79250 of fax 08334-79585

Open: woensdag t/m zondag 13.00-17.00 uur